

Lietuvos Respublikos Seimo nariams

Birželio 26 d. Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas Arkivyskupas Gintaras Grušas Seimo narių grupei „Už šeimą“ adresuotame laiške išdėstė argumentus, kodėl Seimas neturėtų suteikti valstybinio pripažinimo Senovės baltų religinei bendrijai „Romuva“.

Pateikiame Senovės baltų religinės bendrijos „Romuva“ atsakymą į Arkivyskupo Gintaro Grušo kreipimąsi į Seimo grupę „Už šeimą“ išdėstyti teiginius:

1. Iš istorinio-mokslinio požiūrio taško sąvoka „senovės baltų religinė bendrija“ aptariamajame kontekste vartojama neadekvačiai. <...> Dėl šių priežasčių sąvoka „senovės baltų religinė bendrija“ yra istoriškai-moksliškai beprasmiška, nepagrįsta ir todėl klaidinanti.

Pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 26 straipsnyje sakoma: *Žmogaus laisvė išpažinti ir skleisti religiją arba tikėjimą negali būti apribota kitaip, kaip tik įstatymu ir tik tada, kai būtina garantuoti visuomenės saugumą, viešąją tvarką, žmonių sveikatą ir dorovę, taip pat kitas asmens pagrindines teises ir laisves.* Nėra nė vieno Lietuvos Respublikos įstatymo, kuris nustatytų religijos pavadinimo ar sąvokų panaudojimo tvarką, tai yra palikta pačių tikinčiųjų teisei. Primename Seimo nariams, kad svarstomas ne teologinis, o teisinis klausimas. Mes, išpažįstantieji senąją baltų dvasinį paveldą, nematome reikalo teisintis ir veltis į teologinius ginčus. Sprendžiamas ne koks nors teologinis, religinis, mitologinis ar istorinis klausimas, o teisės viršenybė ir demokratija. Pripažinimo laukia ne kokie nors atskiri teiginiai, ne asmenys ar asmenų grupės, o mūsų senoji dvasinė tradicija. Pripažinti savo šaknis – kiekvienos valstybės garbės ir gyvybės reikalas.

2. Lietuvos Respublikos Religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo (Įstatymas) 6 str. nustato, kad „Religinės bendrijos gali kreiptis dėl valstybės pripažinimo praėjus ne mažiau kaip 25 metams nuo pirminio jų įregistravimo Lietuvoje“. Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos išvadoje teigiama, kad senovės baltų religinė bendrija „Romuva“ (juridinio asmens kodas 1920963473) veikia Lietuvoje ilgiau nei 25 metus, tačiau taip nėra. Šio juridinio asmens veikla teprasideda 2001 m. lapkričio 11 d., kuomet yra surašomi steigiamieji juridinio asmens dokumentai – steigiamojo susirinkimo protokolas ir statutas.

Nepriklausomybę atgavusioje Lietuvoje pirmosios Baltų tikėjimo religinės bendruomenės Vilniuje ir Kaune buvo įregistruotos dar 1992 m., kai Įstatymas, įvardijantis ne tik religines bendruomenes, bet ir bendrijas, buvo priimtas tik 1995 m., todėl negalima jo nuostatų taikyti atbuline data. Taigi pirmine Senovės baltų religinės bendrijos „Romuva“ registracijos data laikytini 1992 metai.

3. Įstatymo 6 straipsnis nustato, kad „kitos (netradicinės) religinės bendrijos gali būti valstybės pripažintos [...], jeigu jos palaikomos visuomenės ir jų mokymas bei apeigos neprieštarauja įstatymams ir dorai“. Pažymėtina, kad nenustatyta, jog teikiamo balsavimui nutarimo subjektės – taip vadinamos senovės baltų religinės bendrijos „Romuva“ – artikuluojamos pažiūros būtų pakankamos, kad jas būtų galima traktuoti kaip nuoseklų bei išbaigtą mokymą.

Religinis mokymas nebūtinai yra rašytinės formos, daugelis prigimtinių religijų jį perduoda iš kartos į kartą per įvairias praktikas, per mitus, giesmes, dainas, apeiginius veiksmus ir kitais būdais. Negalima taikyti vienos religijos normų kitai religijai, pateikiant tai kaip reikalavimą.

4. Įstatymo 6 straipsnis nustato, kad „kitos (netradicinės) religinės bendrijos gali būti valstybės pripažintos [...], jeigu jos palaikomos visuomenės ir jų mokymas bei apeigos neprieštarauja įstatymams ir dorai“. <...>. Teiginiai, kad 2001 m. gyventojų surašymo metu 1270 (0,04%), o 2011 m. – 5118 (0,17%) Lietuvos gyventojų priskyrė save „baltų tikėjimui“ tenurodo tik šių gyventojų apsisprendimą identifikuotis su vienokiu ar kitokiu neopagonybės religiniu aspektu <...>.

Klaidingai traktuojamas Įstatymo reikalavimas, nes atsiremama į tikinčiųjų skaičių, o ne į visuomenės apklausas. VšĮ Naujųjų religijų tyrimų ir informacijos centro užsakymu „Vilmorus“ 2014 m. atliko kiekybinį tyrimą „Religinės bendruomenės Lietuvoje ir jų teisės“, kuris parodė, kad vienintelė Romuva iš visų religinių mažumų yra vertinama greičiau teigiamai negu neigiamai, kai visi kiti religinių mažumų judėjimai vertinami daugiau negatyviai. Be to, žinantys Romuvą vertina ją žymiai palankiau nei jos nežinantys. Lietuvos gyventojų požiūris į romuviečių teises taip pat yra žymiai palankesnis lyginant su požiūriu į kitas religines mažumas¹.

Primename, kad 2017 m. Seimas suteikė pripažinimą Lietuvos naujajai apaštalų bažnyčiai (422 nariai): <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2017-03-30-seimas-balsuos-del-lietuvos-naujosios-apastalu-baznycios-pripazinimo/157459> 2016 m. suteiktas pripažinimas Lietuvos Respublikos evangelinio tikėjimo krikščionių sąjungai (1852 nariai): <https://religija.lt/evangelinio-tikejimo-krikscioniu-sajungai-suteiktas-valstybes-pripazinimas> .

Pagarbiai,

Senovės baltų religinės bendrijos „Romuva“ Krivė

Inija Trinkūnienė

¹ Išsamiau žr.: *Religinių mažumų lygių galimybių užtikrinimas Lietuvoje: problemos ir rekomendacijos* / Sudarytojos dr. Milda Ališauskienė ir dr. Jurga Bučaitė-Vilkė. Vilnius: VšĮ Naujųjų religijų tyrimų ir informacijos centras, 2014, internetinė prieiga per <https://issuu.com/nrticreligija.lt/docs/religiniu-mazumu-lygiu-galimybiu-uz>